

OD KAMATE DO MIROVINE

PROJEKTNI PRISTUP FINANCIJSKOJ PISMENOSTI U NASTAVI MATEMATIKE

Iva Madjerčić, mag. math i Sandra Bašić Kantolić, prof. mat. i inf.

Osnovna škola Silvija Strahimira Kranjčevića, Zagreb

Zašto projekt?

Aritmetika

Postotni
račun

Grafički prikaz
podataka

Kamatni
račun

Statistika

Organizacija projekta

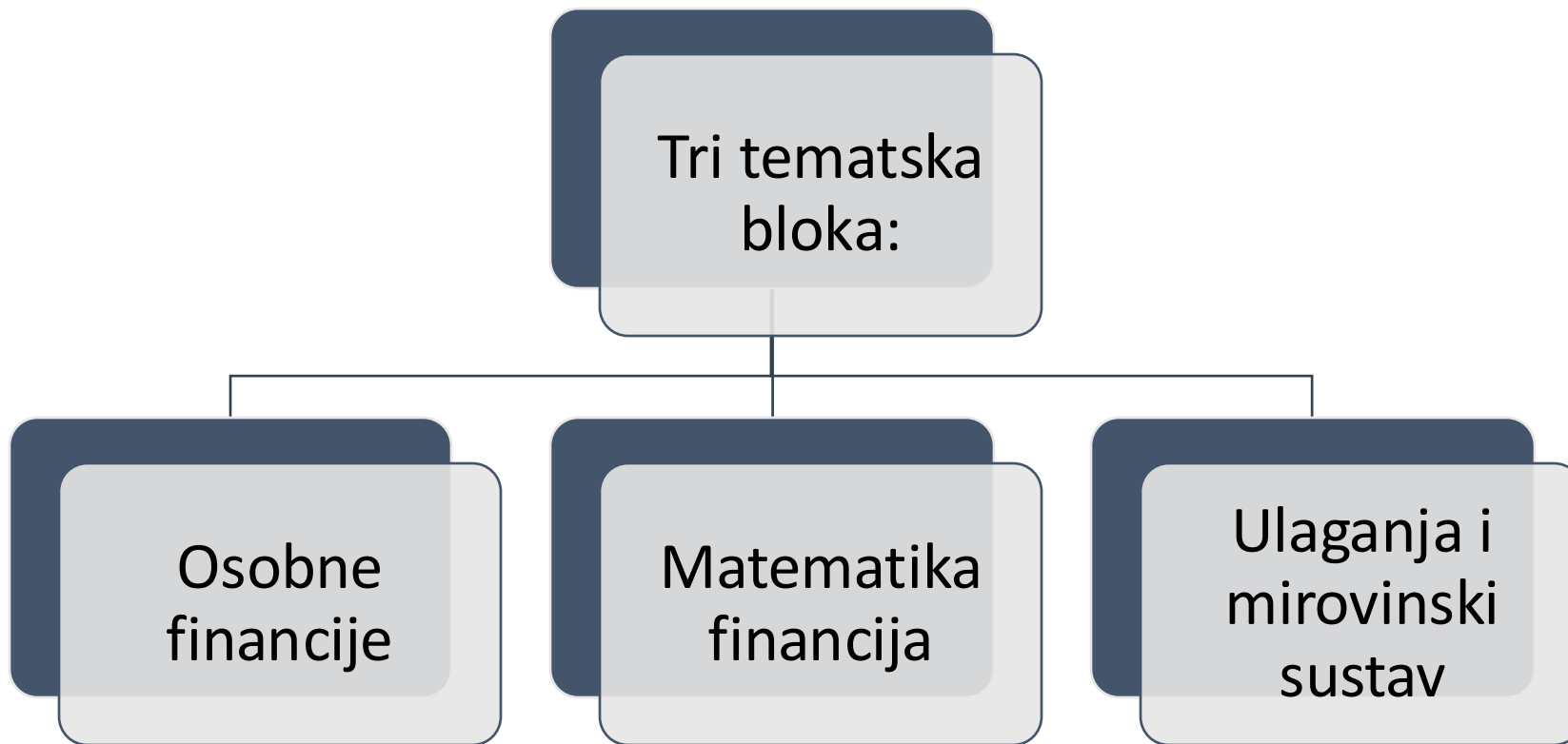
učenici od 5.-8. razreda

više od 30 radionica i predavanja

vanjski stručnjaci i suradnja s ekonomskim fakultetom

natjecanja i kvizovi iz financijske pismenosti

Struktura projekta

Osobne financije

potrebe i želje

impulzivna kupnja

praćenje prihoda i rashoda

osobni budžet

igra uloga

Dnevnik trošenja

MOJA TRI PRAVILA:

PRAVILO 1.

PRAVILO 2.

PRAVILO 3.

MOJ CILJ _____

TJEDAN 1.

DAN / DATUM	ŠTO SAM KUPIO/LA?	IZNOS (€)	H / C	POTREBA / ŽELJA / ŠTEDNJA
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

KOMENTARI:

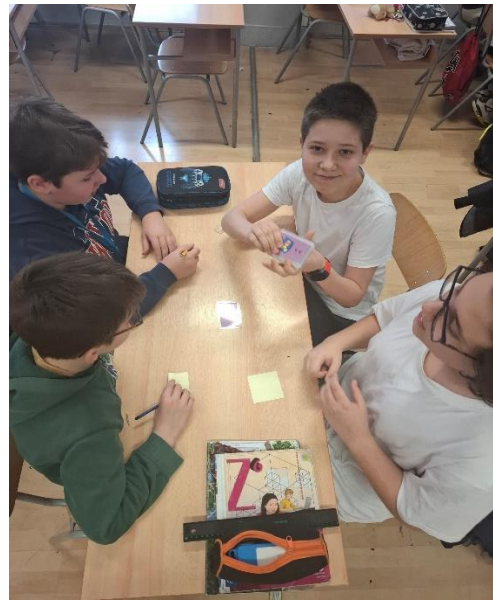
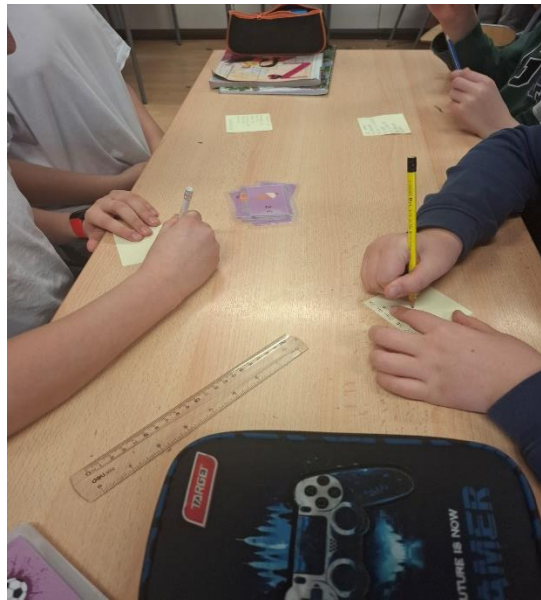

[illegible]

Aktivnosti na radionicama

Matematika financija

kredit

kamatne stope

jednostavni i složeni kamatni račun

štednja vs. investiranje

Kredit od 150.000 € s rokom otplate 30 godina

Kamatna stopa	3 %	4 %	5 %
Mjesečni anuitet	632,41 €	716,12 €	805,23 €
Ukupna kamata	77.666,18 €	107.804,26 €	139.883,68 €
Ukupni iznos za plaćanje	227.666,18 €	257.804,26 €	289.883,68 €

Razlika u odnosu na 3 %

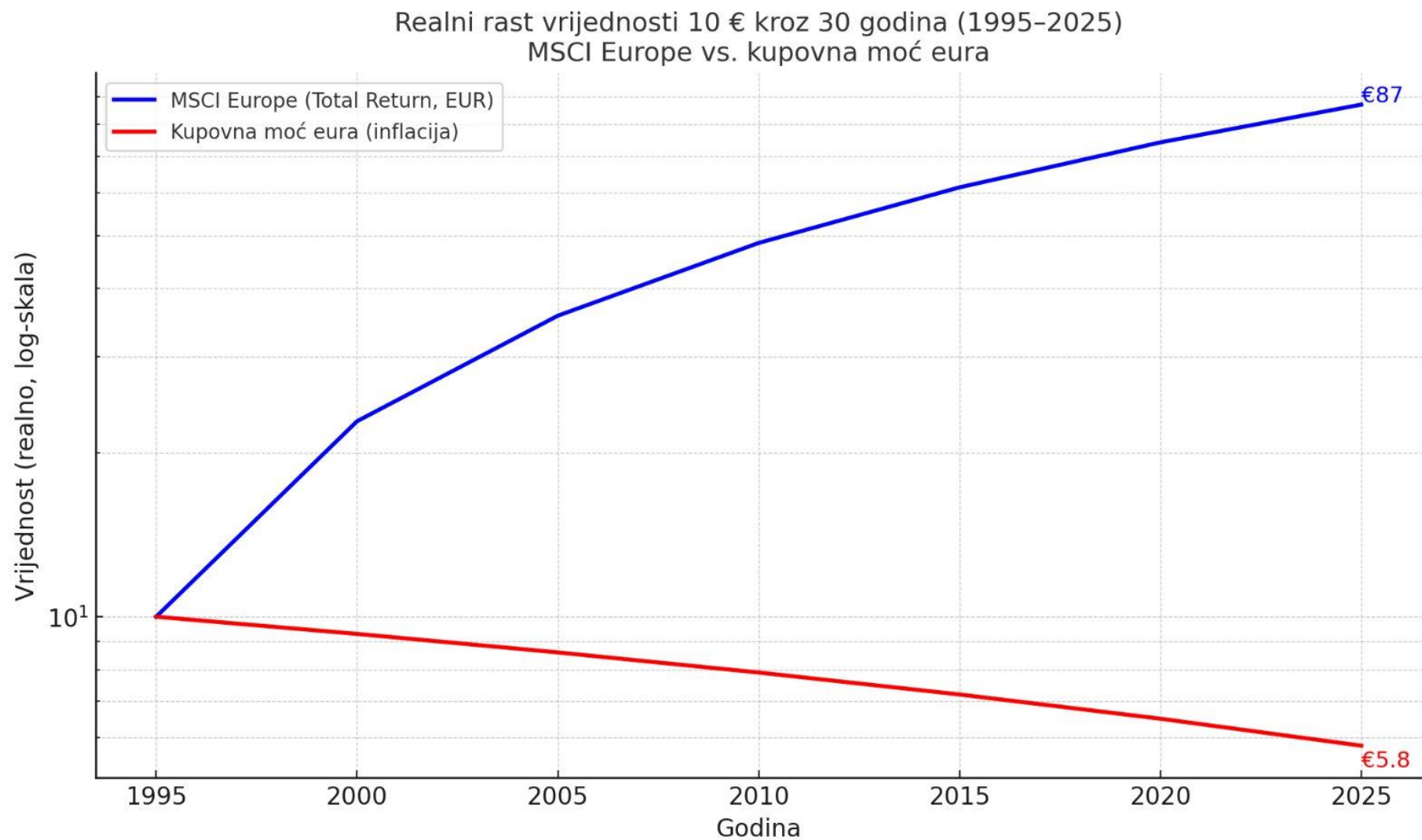
—

+30.138,08 €

+62.217,50 €

Razlika prikazuje koliko više ukupno platite u odnosu na najjeftiniju opciju (kamata stopa 3 %).

Štednja $\neq$ investiranje

Ulaganja i
mirovinski
sustav

dionice i obveznice

složena kamata

drugi mirovinski stup

treći mirovinski stup

Compounding – „kamata na kamatu”

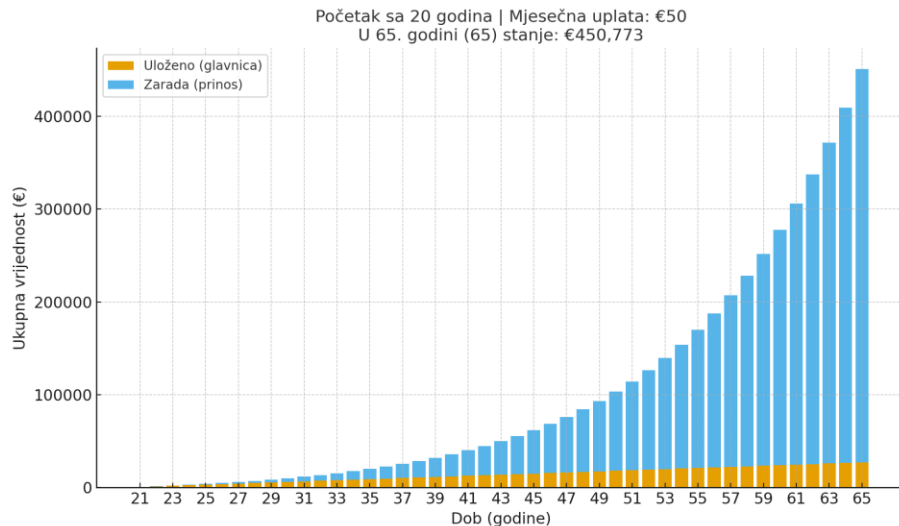
Ukoliko je Zagreb imao 1.000 stanovnika prije tisuću godina i od tada je rast broja stanovnika bio 3% godišnje koliko bi danas imao stanovnika?

• 1000. godina	1.000 stanovnika
• 1001. godina	1.030 stanovnika
• 1002. godina	1.061 stanovnik
• 1003. godina	1.093 stanovnika
• ...	
• 1100. godina	19.219 stanovnika
• ...	
• 1500. godina	2.621.877.234 stanovnika (6x više ljudi nego ukupno tada na planeti)
•	
• 2025. godina	14.393.132.479.164.100 stanovnika (1.600.000 x današnji broj stanovnika planete)

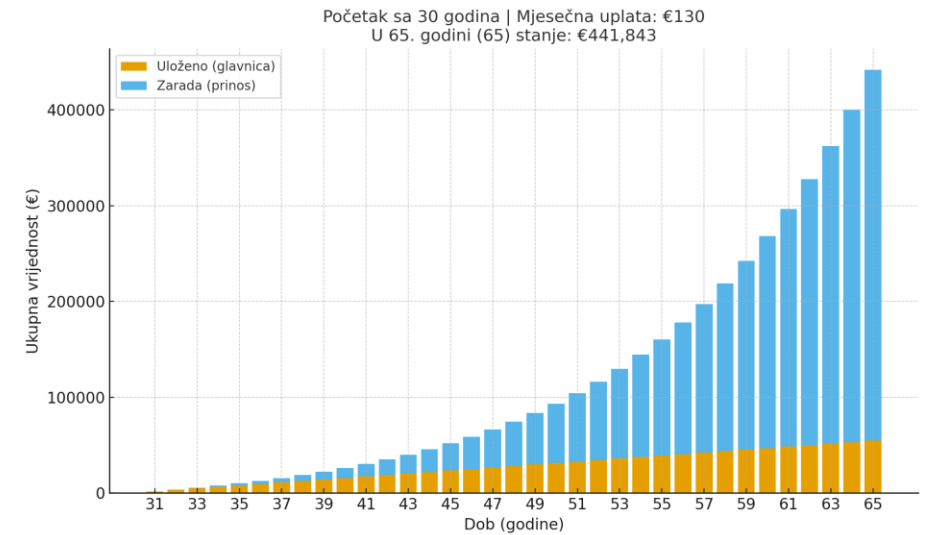
Compounding – „kamata na kamatu”

- Usporedba 3 osobe koje štede i investiraju (uz godišnji prinos od 10%)
- **Narančasta boja** = GLAVNICA/ULOŽENO
- **Plava boja** = OSTVARENI PRINOS/KAMATA

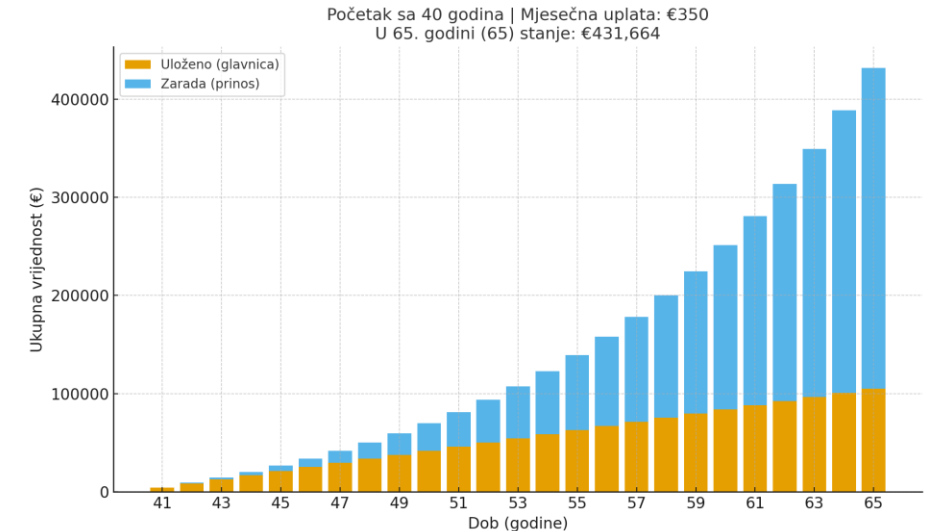
KRENUO S 20 GODINA, 50 EURA MJESEČNO (27.000 EURA UKUPNO)

KRENUO S 30 GOD, 130 EURA MJESEČNO (54.600 EURA UKUPNO)

KRENUO S 40 GODINA, 350 EURA MJESEČNO (105.000 EURA)

MIROVINSKI SUSTAV – Utjecaj prinosa i vremena

Ista osoba. Ista plaća. Isti doprinosi. Različite odluke – velika razlika u konačnom iznosu.

	1. Osoba A Cijeli radni vijek u B fondu	2. Osoba B A fond do 60. godine, zatim B fond do mirovine*	3. Osoba C A fond do 60. godine, zatim B fond do mirovine* + 3. stup (55,30 €/mj)
Uplata u II. stup	125,00 € mjesečno	125,00 € mjesečno	125,00 € mjesečno
Dodatna uplata u III. stup	–	–	55,30 € mjesečno
Prosječni godišnji prinos II. stupa	5,5 % (B fond)	8,0 % (A fond) prvih 35 god., 5,5 % (B fond) zadnjih 5 god.	8,0 % (A fond) prvih 35 god., 5,5 % (B fond) zadnjih 5 god.
Prosječni godišnji prinos III. stupa	–	–	5,5 %
Radni vijek	40 godina	40 godina	40 godina
Ukupno uplaćeno u II. stup	60.000 €	60.000 €	60.000 €
Ukupno uplaćeno u III. stup (bez poticaja)	–	–	26.544 €
Državni poticaji (III. stup) 99,54 € godišnje	–	–	3.982 €
KONAČNA VRIJEDNOST**	218.000 €	386.000 €	498.000 €
RAZLIKA U ODNOSU NA SCENARIJ 1	–	+ 168.000 €	+ 280.000 €

PRETPOSTAVKE:

- Bruto plaća: 2.500 €
- Uplata u II. stup: 5 % bruto plaće = 125 € mjesečno
- Uplata u III. stup: 55,30 € mjesečno (663,61 € godišnje)
- Državni poticaj za III. stup: 99,54 € godišnje

- Radni vijek: 40 godina
- Uplate se izvršavaju mjesečno, na kraju mjeseca
- Primijenjeno je složeno ukapacivanje uz mjesečnu kapitalizaciju prinosa
- Prinosi su prosječni dugoročni povijesni prinosi hrvatskih mirovinskih fondova

* Prelazak iz A u B fond obavezan je najkasnije 5 godina prije mirovine.

** Iznosi su zaokruženi na tisuću eura. Ne predstavljaju zajamčeni prinos.

Ista osoba. Ista plaća. Isti doprinosi. Različite odluke dovode do razlike veće od **280.000 €**.

FINANCIJSKA NEPISMENOST KOŠTA

Pasivne odluke kroz radni vijek dovode do dramatičnih razlika u mirovini.

Ključna statistika		Stanje i ponašanje osiguranika u Hrvatskoj
	Pasivnost na početku karijere	Oko 95% mladih uopće ne odabere svoj fond, pa ih država automatizmom raspoređuje u B kategoriju.
	Propuštene dioničke godine	Oko 88% radnika u aktivnoj dobi (ispod 55 godina) nikada samostalno ne promijeni kategoriju i trajno ostaje u B fondu.*
	KONAČNI GUBITAK DOBITI	Preko 160.000 € iznosi čisti gubitak prosječnog građanina na kraju radnog vijeka zbog neprelaska u dioničku A kategoriju.**

Ista osoba. Isti doprinosi. Nedostatak informiranosti donosi gubitak veći od 160.000 €.

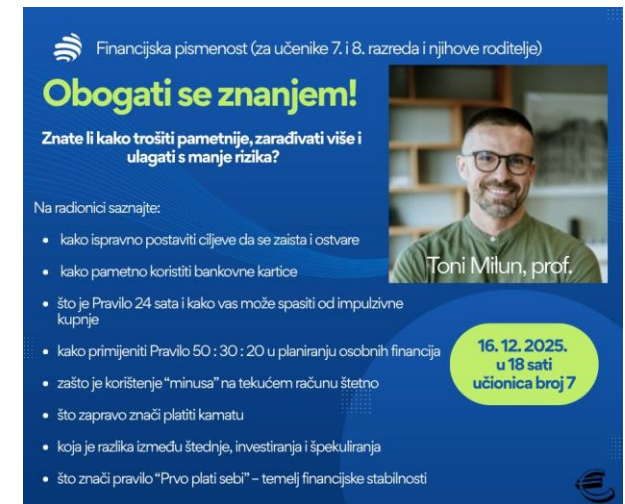
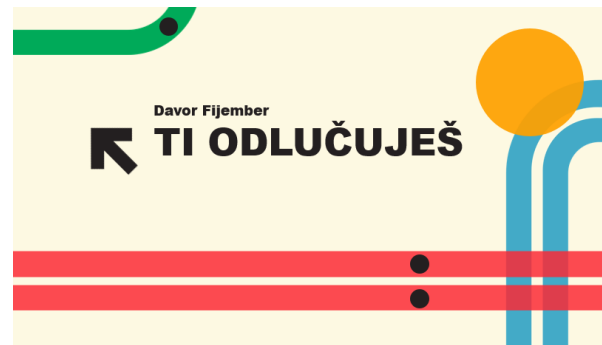

* Procjena REGOS/HANFA podataka nakon uklanjanja osiguranika koji su u B kategoriji zbog zakonskog dobnog limita.

** Iznosi su zaokruženi i informativnog karaktera na temelju povijesnih dugoročnih prinosa.**

Vanjski stručnjaci

- stručnjaci iz financijskog sektora
- ekonomski fakultet
- gostujuća predavanja

Posjet Moneterri – Muzeju novca Hrvatske narodne banke

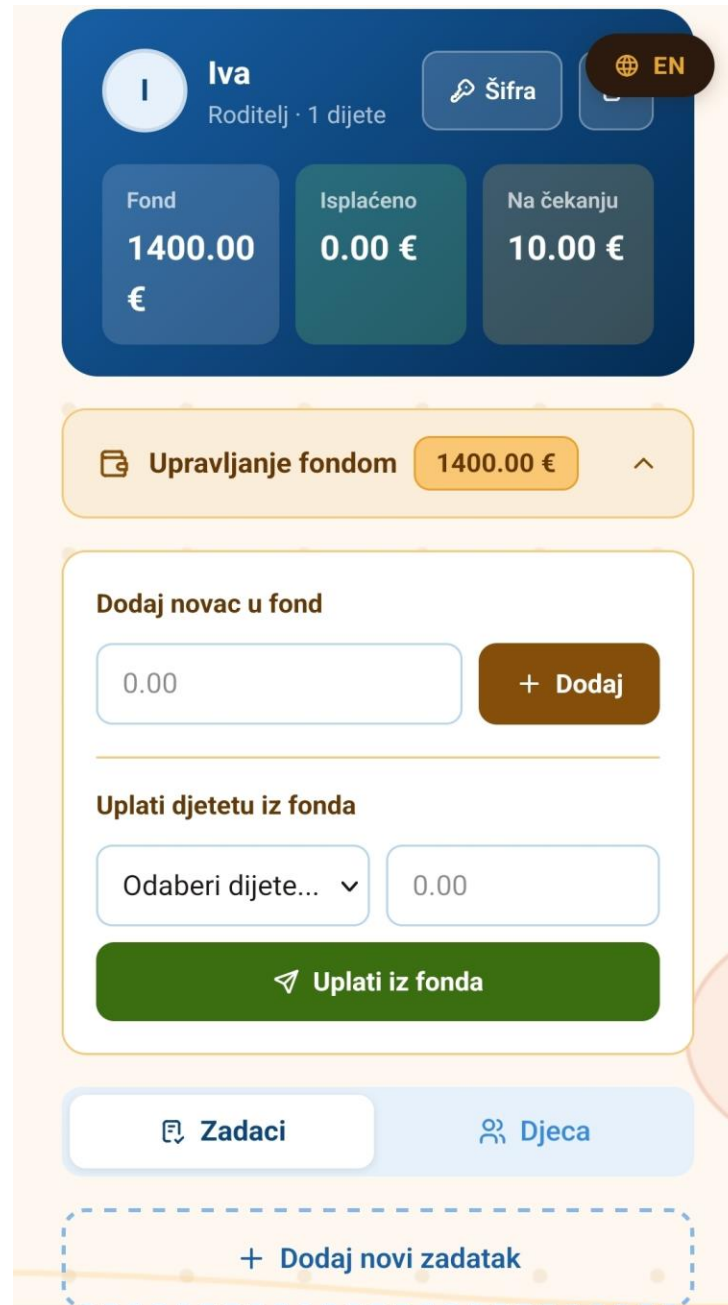

Natjecanje u financijskoj pismenosti – online kviz o novcu u organizaciji udruge Štedopis

Kviz na Sajmu dobrih vibracija

Money is funny

Učenička aplikacija u sklopu projekta Vibe Coding

Što smo naučili?

- učenici su vrlo dobro prihvatili financijske teme
- najveći interes izazvale su teme ulaganja i mirovinskog sustava
- vanjski stručnjaci pokazali su se snažnim motivatorom
- velik dio aktivnosti moguće je provesti i u redovnoj nastavi matematike

Hvala na pažnji!

EVALUACIJA

HRT 4 - ZNANOST

